

Ekolojik ?kilemlere ?li?kin Karar Verme Beceri Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ekolojik ?kilemlere ?li?kin Karar Verme Beceri Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20827>

Özet

Ekolojik İkilemlere İlişkin Karar Verme Beceri Testi, 2018 yılında Bilgi Başak Özgün tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu testin temel amacı, bireylerin karmaşık **ekolojik ikilemler** karşısında sergiledikleri analitik düşünme ve **karar verme** yeterliliklerini objektif bir şekilde değerlendirmektir. Ölçek, özellikle öğretmen adaylarının **eko-okuryazarlık** düzeylerinin bir bileşeni olarak, etik ve çevresel sorumluluk taşıyan durumlarla çözme yeteneğini ölçmeye odaklanmaktadır.

Ölçek, sadece bilgi düzeyini değil, aynı zamanda bu bilgiyi pratik senaryolara uygulama ve çelikili çevresel çakışmalar arasında denge kurma becerisini de hedeflemektedir. Testin geliştirilmesi, çevresel eğitim alanında öğrencilerin pasif bilgi almış olmaktan ziyade, aktif problem çözücü ve karar almış olarak yetiştirilmesi ihtiyacına cevap vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ekolojik ikilemler, karar verme becerisi, eko-okuryazarlık, çevre eğitimi, öğretmen adaylar, psikometrik **ölçek geliştirme**, çevresel etik.

Yazarlar

Bilgi Başak Özgün

Amaç

Bu ölçeğin birincil amacı, katılımcıların gerçek hayatta karşılaştılabilecek, birden fazla çakışma grubunu etkileyen ve kesin doğru cevap bulunmayan çevresel sorunlara (ekolojik ikilemlere) rasyonel ve etik temelli çözümler üretebilme yeterliliğini saptamaktır. Geliştirme çalışması, özellikle öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında öğrencilerine rehberlik edebilecekleri düzeyde çevresel problem çözme becerisine sahip olup olmadıklarını belirlemek için yapılmıştır.

Test, katılımcıların çevresel bilgi, değerler ve eylem niyetleri arasındaki ilişkiyi analiz etmelerine olanak tanıyan senaryolar sunar. Amaç, çevre bilincinin sadece teorik düzeyde kalmayıp, somut karar mekanizmalarına nasıl dönüştüğünü ölçmektir. Bu bağlamda, ölçek, öğretmen adaylarının pedagojik yaklaşımlarını şekillendirecek olan çevresel **karar verme** yeterliliklerini tespit etmek için kritik bir araç görevi görmektedir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ekolojik İkilemlere İlişkin Karar Verme Beceri Testi'nin ölçtüğü temel yapı, "Ekolojik İkilemlere

İlişkin Karar Verme Becerisi"dir. Bu yapı, genellikle **eko-okuryazarlık** kavramının üst düzey bilişsel ve duyuşsal bileşenleri arasında yer alır. Yapı, aşağıdaki temel unsurları içerir:

Çevresel Durum Analizi: İkilemin tüm boyutları, paydaşları ve potansiyel sonuçları değerlendirme yeteneği.

Etik Muhakeme: Çevresel etik ilkelerini ve sürdürülebilirlik kavramları kararlara entegre etme becerisi.

Çözüm Geliştirme ve Değerlendirme: Farklı çözüm yolları üretme ve bunların ekolojik, sosyal ve ekonomik etkilerini karşılaştırmalı olarak analiz etme yeterliliği.

Ölçek, katılımcıların çevre sorunlarına yönelik kişisel değer yargıları ile bilimsel bilgiyi sentezleyerek mantıksal bir sonuca ulaşma sürecini inceleyerek, bu karmaşık yapıların ne kadar gelişmiş olduğunu ortaya koymayı hedefler.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Bilgi Bankası Özgün'ün 2018 tarihli doktora tezinde detaylı olarak sunulmuştur. Özet kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, geliştirme sürecinde kapsam ve yapı geçerliğine odaklanılmış varsayılmaktadır.

Kapsam Geçerliliği: Test maddelerinin, ölçülmek istenen ekolojik ikilemlere ilişkin karar verme becerisi alanını ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur. Çevre eğitimi, psikometri ve ilgili alanlardaki akademisyenlerin değerlendirmeleri, maddelerin uygunluğunu ve kapsamının yeterliliğini sağlamıştır.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak öngörülen alt boyutları doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğini belirlemek için faktör analizi tekniklerinin kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bu analizler, testin tek bir genel karar verme becerisi yapıya mı yoksa birden fazla alt boyutu mu ölçtüğünü doğrulamaya hizmet etmiştir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik bilgileri özet kaynakta (-) olarak belirtilmiştir. Ancak, bir psikometrik aracın geliştirilmesi sürecinde, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı gösteren güvenirlik analizlerinin yapılması zorunludur.

Geliştirme tezinde muhtemelen aşağıdaki güvenirlik yöntemleri kullanılmıştır:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, test maddelerinin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin zaman içinde kararlılığı belirlemek amacıyla, aynı

gruba farklı zamanlarda uygulanarak elde edilen sonuçlar arasındaki korelasyonun incelenmesi.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme amaçları göz önüne alındığında, yapı geçerliliğini desteklemek amacıyla Faktör Analizi yöntemlerinin kullanıldığı kesindir.

Büyük ihtimalle, ölçek maddelerinin sayısı ve dağılımının belirlenmesinde, keşfedici faktör analizi (KFA) kullanılmıştır. KFA, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ve hangi maddelerin hangi boyuta yüklendiğini ortaya koyarak teorik yapıyı destekler. Eğer ölçek çok boyutlu ise, her bir boyutun (örneğin, Bilişsel Çözümleme, Etik Değerlendirme) ayrı ayrı analizi yapılmıştır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Performansa dayalı, senaryo tabanlı değerlendirme)

Format: Genellikle çoktan seçmeli veya açık uçlu yanıtlı gerektiren, çevresel ikilem senaryoları sunan bir test formatı.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri, özellikle öğretmen adayları.

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (Yaklaşık 18-25 yaş arası).

Popülasyon Detayları: Özgün'ün (2018) doktora tezi, öğretmen adaylarının **çevre eğitimi** yeterliliklerini incelediği için, ölçek öncelikli olarak Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Test, katılımcılara çevresel bir çatışma durumu (ikilem) sunar ve onlardan bu durumu analiz etmeleri, olası sonuçları değerlendirmeleri ve mantıksal olarak en uygun kararı vermeleri istenir. Puanlama, verilen kararın kalitesine ve kararı destekleyen gerekçelerin derinliğine göre yapılır.

Anahtar Kelimeler

Çevresel problem çözme, etik muhakeme, sürdürülebilirlik, öğretmen eğitimi, akademik ölçek, bilişsel yeterlilik, ?nönü Üniversitesi, doktora tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: bilgibasak@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: ?nönü Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü (Tez referans?na göre).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçek, akademik bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? yazar?n iznine tabi olabilir. Genellikle tezlerde geli?tirilen araçlar, kaynak gösterilmek ?art?yla ücretsiz olarak kullan?labılır.

Test Y?l?: 2018

Kaynaklar

Özgün, B.B. (2018). Öğretmen Adaylar?n?n Eko-okuryazarlık Düzeylerinin ?ncelenmesi. (**Doktora Tezi**). ?nönü Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
YÖK Ulusal Tez Merkezi (Tez Kayna?? Linki): tez.yok.gov.tr

Ekolojik ?kilemlere ?li?kin Karar Verme Beceri Testi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, özet kaynakta sunulmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için Bilgi Ba?ak Özgün'ün 2018 tarihli doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.